

Utval:	Kommunestyret
Møtestad:	Møterom, Midsund sjukeheim
Dato:	25.03.2010
Tid:	15:00

Forfall må meldast til utvalssekretær på telefon 71 27 05 00 som syt for innkalling av varamedlemmer. Varamedlemmer møter etter nærare melding.

SAKSLISTE

Saksnr	Innhald	Arkivsaknr
PS 10/11	Underskrift	
PS 10/12	Godkjenning av protokoll	
PS 10/13	Referatsaker	
PS 10/14	Open post	
PS 10/15	Interkommunalt VA - samarbeid - Delprosjekt	2009/619

Midsund, 18.03.2010

Helge Orten
Ordfører

Gunn Hole
sekretær

PS 10/11 Underskrift

PS 10/12 Godkjenning av protokoll

PS 10/13 Referatsaker

- **Søknad om økonomisk tilskot til drift av Senter mot incest og seksuelle overgrep i Møre og Romsdal , revidert avtale (prenta)**
- **Anmodning om vurdering av fusjon mellom Nordmøre interkommunale renovasjonsselskap og Romsdalshalvøya interkommunale renovasjonsselskap (prenta)**
- **Møtebok frå møte i kontrollutvalet i Midsund 3.03.2010 (prenta)**
- **Høyring – strategi 2020 – Helse Midt-Norge (prenta)**

PS 10/14 Open post

Midsund kommune
Teknisk

Arkivsak: 2009/619-5
Arkiv: M00
Saksbeh: Inge Rakvåg
Dato: 18.03.2010

Saksframlegg

Interkommunalt VA - samarbeid - Delprosjekt

Utvalsak	Utval	Møtedato
10/15	Kommunestyret	25.03.2010

Forslag til vedtak:

Midsund kommune er positiv til at en arbeider videre med detaljplanlegging av et interkommunalt selskap med ansvar for vann- og avløpsvirksomheten i regionen.

Midsund kommune vil be om en videre utredning av samarbeid om VA - tjenestene iht. modell C2 og samarbeid om myndighetsoppgavene iht. modell B1.

Saksutgreiing:

BAKGRUNN

Viser til vedtak i K.sak nr. 09/99 – der kommunestyret (punkt 6 a) ber rådmannen utgreie følgjande og legge det fram for kommunestyret innen utgangen av september 2010:

Punkt 6a - «Organisere VA -område i ei eiga eining (KF eller anna modell) med eit eige styre, alternativt som ein del av eit interkommunal ordning».

Prosessen i Midsund

Den 20.10.09 mottok ordføreren et brev frå Hans Erik Wold som er leder av styringsgruppa for et mulig interkommunalt VA – samarbeid mellom Eide, Fræna, Aukra, Molde og Eide vassverk. Brevet er vedlagt.

Teknisk sjef var den 09.12.09 i Fræna på et felles informasjonsmøte for de tilsette fra deltakerne om resultatet i rapportene.

Formannskapet drøfta på februarmøtet i år om Midsund kommune skulle delta i utredningen. Rådmannen fekk en klar arbeidsordre frå formannskapet om å delta på første fase av utredningen.

Teknisk og valgt konsulent av utredningen, kinei AS v/ May Rostad, har utarbeida en rapport over tilstanden i Midsund kommune innen vatn og avløp på lik linje med de andre kommunene. Vedlagt egen rapport.

Den 15.03.10 blei kommunestyre, formannskap, rådmann, påtroppende personalsjef, tillitsvalte og tilsette på teknisk innkalla til et felles informasjonsmøte om utgreiinga.

Prosessen

Rune Strand, daglig leder ved Eide Vassverk BA, anmodet i februar 2007 Møre og Romsdal Fylke v/Driftsassistansen om å ta initiativ til dialog mellom kommunene Eide, Fræna, Aukra, Molde samt Eide Vassverk BA om samarbeid innenfor VA-sektoren.

14.03.07 inviterte Møre og Romsdal fylke til et drøftingsmøte der temaet ble diskutert. På møtet ble det gitt klare signaler fra alle kommunene om at det var interesse for å utrede en sak om hvilke gevinster som kan oppnås gjennom samarbeid. Møre og Romsdal fylke ble anmodet om å utarbeide et notat om hvordan en slik prosess bør gjennomføres.

Møre og Romsdal fylke v/Driftsassistansen utarbeidet et notat med en vurdering rundt interkommunalt samarbeid. Det ble bestemt at en i forkant av en evt utredning gjorde en politisk vurdering rundt interessen for interkommunalt samarbeid innenfor VA-sektoren.

I sak 86/07 vedtok Molde kommunestyre at de gikk inn for å utrede et utvidet samarbeid i VA – sektoren mellom kommunene Eide, Fræna, Aukra, Molde og Eide Vassverk BA. Tilsvarende vedtak ble fattet i de andre kommunene.

Det videre arbeidet med å utrede samarbeidsprosjektet ble definert som et forprosjekt. Arbeidet ble organisert med en styringsgruppe og en arbeidsgruppe. Styringsgruppen besto hovedsakelig av ordførere og rådmann i deltakerkommunen. Fra Midsund har ingen deltatt i styringsgruppa. Arbeidsgruppen besto hovedsakelig av fagledere og en tillitsvalgt fra hver kommune. Ingen frå Midsund har deltatt i arbeidsgruppa. Kinei AS har vært innleid konsulent i prosjektet.

I slutfasen av forprosjektet meldte også Midsund kommune sin interesse for å delta i prosjektet, noe styringsgruppa var positive til.

HOVEDAKTIVITETER FORPROSJEKT

Det har vært tre hovedaktiviteter i forprosjekt, og det er utarbeidet en delrapport for hver av aktivitetene:

- 1 Statusbeskrivelse av VA-området i deltakerkommuner og kartlegging av utfordringsområder - Notat A
- 2 Juridiske vurderinger vedrørende kommunenes ansvar og roller innen VA-sektoren og juridiske vurderinger vedrørende ulike samarbeidsmodeller - Notat B
- 3 Utredning av alternative samarbeidsmodeller. Erfaringer og forslag til mål for samarbeidet. Vurdering av potensial for å nå målene for samarbeid - Notat C

Delrapportene er lagt ut på en egen internettportal på følgende web-adresse:

<http://www.e-plan.no/app/WebFormPhasesEdit.aspx?CustomerID=70&PlanID=337>

Med bakgrunn i rapporter og vurderinger av arbeidsgruppen og styringsgruppen ble det utarbeidet en oppsummerende sluttrapport for forprosjektet, denne er vedlagt saken.

STATUS OG UTFORDRINGSOMRÅDER

Statusbeskrivelsen bygger dels på datagrunnlag som kommunene har rapportert til KOSTRA og Folkehelseinstituttets vannverksregister, samt data som er samlet inn fra kommunene i dette prosjektet. Statusgjennomgangen viser følgende felles hovedutfordringer for regionens VA-sektor:

- 1 Det skal fortsatt gjennomføres betydelige investeringer i infrastrukturen for å heve standarden på tjenesten slik at den oppfyller krav i lover og forskrifter. Det er standarden på avløpstjenesten som er dårligst, men det må investeres tilnærmet like mye i både vann og avløpsinfrastrukturen. Driftsinnsatsen må økes på avløpstjenesten i alle kommunene, men i særlig grad i Molde, som skal bygge mer avanserte renseanlegg.
- 2 For Midsund kommune vil kostnadene for tjenestene øke betydelig i løpet av inneværende økonomiplanperiode, i størrelsesorden 15-20 % på vann og 30-40 % på avløp.
- 3 Dernext er det en betydelig utfordring i alle virksomhetene å få etablert gode nok styrings- og kontrollsystemer for VA - virksomhetene, slik at kvaliteten blir styrt og at svikt kan forebygges. Dette er viktig for å sikre tilliten til VA - virksomhetene som viktige samfunnstjenester i regionen og der konsekvensene av alvorlige avvik er store. Behovet for gode internkontroll og kvalitetssystemer, samt beredskap, øker med økt turnover som vi ser nå og som vil øke i årene framover pga. generasjonsskifter og sterk konkurranse om teknisk fagkompetanse.
- 4 God styring av kvalitet betinger også kompetente medarbeidere, som er faglig oppdatert og som har kunnskap om kommunen og virksomhetene. Dagens ansatte i virksomhetene har god generalistkompetanse på vann og avløp og mange er svært dyktige og erfarne. Behovet for spesialisering har imidlertid økt de siste årene i tråd med økte myndighetskrav, mer avansert renseprosesser, økt automatisering og styring av maskiner og anlegg m.m. Jo mindre virksomheten er, dess vanskeligere er det å få nok spesialisert kompetanse. Av hygienemessige årsaker er det også et mål å kunne skille driftspersonell og utstyr som benyttes på vannforsyningsanlegg og i avløpsvirksomheten. Ingen av virksomhetene er i dag store nok til å kunne gjennomføre dette.

- 5 Det siste felles hovedutfordringen er knyttet til oppgaven med å utøve kommunal forurensningsmyndighet og kontroll med mindre avløpsanlegg. Denne oppgaven blir ikke ivaretatt i dag og det er ikke bemanningsressurser nok i kommunene til å utføre disse oppgavene. Dette er også oppgaver som krever spesialisert ingeniør- eller naturfaglig kompetanse.

Oppsummert er det tilgang på nok kompetanse som er regionens største felles utfordring. Kommunene har ikke konkurransedyktig lønnsbetingelser i forhold til privat næringsliv og andre offentlige kommunaltekniske virksomheter i regionen. Dette gjør det vanskelig å beholde og rekruttere ingeniører og fagarbeiderspesialister. Spesielt Fræna kommune sliter med rekruttering av ingeniører og er sammenlignet med de andre den kommunen som kjøper mest konsulenttjenester i forhold til gjennomføring av sine investeringsprosjekter. Molde er den kommunen som har flest ingeniørstillinger som ikke er besatt med sivilingeniører eller ingeniører, og løser i dag oppgavene med bemanning med teknisk fagskole og i noen tilfeller fagarbeiderkompetanse.

For Midsund kommune er det nok tid til å arbeide med VA som er det største problemet.

Med bakgrunn i hovedutfordringene ble følgende mål satt opp som kriterier i vurderingen av ulike samarbeidsløsninger:

- 1 Et større og mer robust fagmiljø enn dagens små og sårbare enheter
- 2 Bedre mulighet til å spesialisere medarbeiderne på alle nivå enn vi har mulighet for i dag
- 3 Styrket kjernekompetanse på løpende driftsoppgaver, forvaltningsoppgaver, bestillerkompetanse og virksomhetsledelse
- 4 En god balanse mellom egen kjernekompetanse og kjøp av tjenester fra markedet
- 5 Konkurransedyktige lønnsbetingelser og et attraktivt fagmiljø å være ansatt i
- 6 Stordriftsfordeler som kan bidra til kostnadseffektivisering:
 - Større investeringsvolum på for eksempel fornyelse av VA-ledningsnett
 - Større innkjøpsvolum på innkjøp av øvrige varer og tjenester
 - Evt. redusert behov for kjøp av tjenester på oppgaver som vil få stort nok volum for egenregiproduksjon

Arbeidsgruppen har også vurdert argumenter mot samarbeidsløsninger. De viktigste motforestillingene er:

- Lange reiseavstander
- Kommunikasjon med ferge til Aukra og Midsund, svekker beredskap kan gi mindre effektiv drift
- Bekymret for å miste lokalkunnskap om anleggene
- Motstand mot prinsippet om mer spesialisering, som betyr at færre personer kan "alt" og har oversikt
- Negativ til endring av oppmøtested
- Problemer med å flytte VA ut fra dagens kombinerte kommunaltekniske drift, der driftsmannskap benyttes på tvers av VA, vei, grønt og eiendom
- Endring av makt og myndighet fra kommunen til annen kommune eller et selskap lokalisert utenfor kommunen.

- Bekymret for å miste styringen med virksomheten, slik at det kan hemme kommunens ønskede utvikling.
- Fare for svekkelse av den gjenværende organisasjonen både økonomisk og kompetansemessig
- VA kan være en viktig kostnadsbærer for mannskap og utstyr som er felles med andre kommunaltekniske tjenester.
- Argumentet om at organisasjonsendringer er ønskelig ut fra muligheten for å gi andre lønnsvilkår enn i den enkelte kommune er et tveegget sverd. Dette kan være med å svekke kommunene ytterligere i konkurransen om teknisk kompetanse på gjenværende tekniske oppgaver. Det vil dessuten være mulig å beskyldde lederne i VA-sektoren for å skulle mele sin egen kake ved å arbeide for bedre lønn ved å kvitte seg med stramme rammer i det kommunale lønssystemet.

ALTERNATIVE SAMARBEIDSMODELLER

Med bakgrunn i oppsatte mål for samarbeid, har en i prosjektet vurdert alternativene modeller for VA-samarbeid for å kunne anbefale hva som er den beste måten å organisere VA-tjenestene i regionen på i framtiden:

Modell A1 – Samarbeid ved tjenestekjøp mellom kommunene og Eide Vassverk:

Reglene for offentlige anskaffelser gjør at virksomhetene ikke kan kjøpe avgrensede drifts-, planleggings- og utviklingsoppgaver av hverandre uten at også andre tilbydere kan være med å konkurrere om oppgavene. Samarbeidsmodellen er derfor ikke aktuell. Modellen ville dessuten ikke ha potensial til å nå målene for VA-samarbeidet.

Modell A2: Prosjektorganisert samarbeid om utviklings- og utbyggingsoppgaver:

Ved at det etableres en fast prosjektorganisasjon med prosjektkoordinatorer, evt. egne prosjektledere samt at felles budsjett for samarbeidsprosjektene, har modellen potensial til å styrke fagmiljø og samarbeidsklima. Systematisk samarbeid om utviklingsoppgavene vil gi mer like VA-tjenester i regionen. Samarbeidsmodellen er ikke egnet for gjennomføring av rene driftsoppgaver, kun utviklings og utbyggingsoppgaver. Dette vil også være en krevende samarbeidsform mht. bruk av virksomhetenes tidsressurser.

Modell B1: Vertskommunesamarbeid om myndighetsoppgaver

Vertskommunesamarbeid er den eneste modellen for å samarbeide om kommunens rolle som forurensningsmyndighet. Samarbeidet bør omfatte myndighetsoppgaver iht. Forurensningsloven og oppgaver knyttet til vannmiljø og vannressursforvaltning iht. vannressursdirektivet. Et vertskommunesamarbeid vil gi mulighet til å bygge opp kompetanse og gi et tydelig skille mellom virksomhetene som er ansvarlig for å produsere tjenester og de som fører tilsyn med virksomhetene.

Modell B2: Vertskommunesamarbeid om produksjon av VA-tjenester

Vertskommunesamarbeid om VA-tjenestene vil ha potensial til å oppnå målene for samarbeidet ved at hele VA-virksomhetene samles til en enhet i vertskommunen. Arbeidsgruppen vil imidlertid ikke anbefale denne modellen pga. svak eierstyring for deltakerkommunene i et vertskommunesamarbeid.

Modell C1: Samarbeid om drifts- og vedlikeholdsoppgaver i et interkommunalt driftsselskap

Modellen innebærer at hver kommune selv skal ivareta forvaltningsoppgavene for VA-tjenesten og bestille drifts- og vedlikeholdstjenester fra et nytt interkommunalt selskap. Arbeidsgruppen vil fraråde en slik samarbeidsmodell. Det er ikke heldig å splitte opp fagmiljøet mellom forvaltning og drift, det vil svekke kompetansen både i kommunene og i selskapet.

Modell C2: Samarbeid om VA-tjenestene i et interkommunalt driftsselskap

All VA-kompetanse hos virksomhetene samles i et interkommunalt selskap. Kommunene skal fortsatt eie infrastrukturen, evt. Eide Vassverk BA. Denne modellen har potensial til å oppnå alle målene med samarbeidet samtidig som det gir grunnlag for god eierstyring. Modellen gir fleksibilitet mht. ulikhet i standarden på tjenestene, ambisjonsnivå i kommunenes hovedplaner og tilpasning av beredskap iht. øykommunens behov. Det vil således være mulig å opprettholde separate selvkostregnskap for hver kommune med tilhørende ulikhet i gebyrnivået. For selskapet vil prioritering av de interne ressursene mellom eierkommunene med ulikt ambisjonsnivå bli en utfordring. Det blir viktig med gode prosesser mot eierne mht. avklaring av investeringsbehov og vedtak av planer og budsjetter for å unngå for store motsetninger og interessekonflikter.

Modell D: Samarbeid om VA-tjenestene i et interkommunalt selskap med totalansvar

Denne samarbeidsmodellen gir samme potensial til å nå målene med samarbeidet som C2. Når eierskapet til anleggene overføres til selskapet, følger også ansvaret for tjenestene overfor abonnenter og myndigheter. Selv om et interkommunalt selskap organisert iht. Loven om interkommunale selskap gir et godt grunnlag for eierstyring, mener arbeidsgruppen at overføringen av ansvaret for tjenesten i praksis kan bidra til å svekke eierstyringen. Arbeidsgruppen mener at dette kan være et for stort steg nå, ved at risikoen for å miste kontrollen over utviklingen av infrastrukturen innenfor egen kommune er for stor.

Arbeidsgruppen og styringsgruppen i prosjektet anbefalte samarbeid om VA- tjenestene iht. modell C2 og samarbeid om myndighetsoppgavene iht. modell B1.

HØRING ORGANISASJONER

Sluttrapporten med anbefaling om videre arbeid og VA virksomheten i Midsund kommune er sendt ut på høring til aktuelle arbeidstakerorganisasjoner. Innspillene fra organisasjonene er vedlagt saken.

PLAN FOR VIDERE ARBEID

Tabellen under viser forslag til en trinnvis planleggings-, beslutnings- og gjennomføringsprosess for det videre arbeidet. Forutsatt at kommunestyret ønsker å gå videre med prosjektet er det lagt opp til en avsluttende behandling i oktober der kommunestyret skal sluttbehandle en evt. etablering at et interkommunalt selskap.

Fase	Tiltak	Tid
Forberede politisk behandling	Felles informasjonsmøte for de berørte ansatte i kommunene	Des. 2009
	Høring blant arbeidstakerorganisasjonene	Des. 2009
	Informasjonsmøter med politikerne i hver kommune	Jan. 2010
	Saksutredning basert på felles utredningsgrunnlag og sluttrapport med innstilling til vedtak	Febr. 2010
Politisk beslutning/ Beslutning i Eide Vassverk	Beslutning om samarbeidsmodell for VA-tjenestene og myndighetsoppgavene og mandat for videre arbeid.	Mars 2010
Hovedprosjekt – fase 1 Detaljplanlegge gjennomføring av C2 og B1	Detaljplanlegge etablering av interkommunalt selskap, inkl. budsjettkostnader for etablering. Endelig avklaring av selskapsform og eierstatus for Eide Vassverk BA	Apr.- aug. 2010
	Utarbeide selskapsavtale, eieravtale m.m.	
	Utarbeide grunnlag for virksomhetsoverdragelser	
	Informasjon og dialog med arbeidstakerorganisasjonene	
	Planl. organisering/finansiering av myndighetssamarb.	
	Saksutredning med innstilling til vedtak	
Beslutning i Eide Vassverk	Beslutning om etablering av selskapet, deltakelse på eiersiden samt beslutning om eierskapet til anleggene	Sept. 2010
Politisk beslutning i kommunene	Beslutning om etablering av selskapet og valg av representantskap (evt. avvisning av tiltaket). Beslutning vedr. vertskommunesamarbeid (B1). Mandat for videre arbeid basert på framlagt plan og budsjett	Okt. 2010
Hovedprosjekt – fase 2 Gjennomføre org. endringen	Praktisk gjennomføring av organisasjonsendringen. Styringsgruppen kan fungere som interimstyre inntil den nye organisasjonen er på plass	ca. ett år

Kostnaden for planleggingsarbeidet i detaljprosjekt er estimert til kr. 400.000,-. I tillegg kommer kostnader for kommunenes egne tidsressurser. Prosjektet foreslås organisert på tilsvarende måte som i forprosjektet med en styringsgruppe og en arbeidsgruppe. Møre og Romsdal fylke har gitt tilsagn på dekking av 50 % av kostnadene, det øvrige fordeles iht. folketallet i kommunene. Midsund kommunes del av blir da ca kr 10.000, - 20.000,-. Utgiftene blir dekket over driftsbudsjettet til vatn og avløp.

Vurdering:

Vannforsyning og håndtering av avløpsvann er viktige tjenester for kommunens innbyggere. Konsekvensene ved dårlig vannkvalitet og manglende avløpsbehandling er store for samfunnet.

Med bakgrunn i dette blir vann og avløpsvirksomheten stadig pålagt strengere rammebetingelser innenfor tjenesteområdet. Kravene til kvalitet og dokumentasjon innenfor vannforsyning og

avløpshåndtering er økende. Endrede rammebetingelser og nye oppgaver delegert til kommunen fører til økt bemanningsbehov. For tiden er de største utfordringene innenfor vann og avløpsområdet manglende kompetanse, kapasitet og rekruttering. Det blir ikke utdannet nok fagfolk til å fylle bemanningsbehovet innenfor området.

Et interkommunalt samarbeid innenfor vann- og avløpsområdet kan være gunstig for Midsund kommune med at en sikrer et mer solid fagmiljø og med dette bedrer kvaliteten på tjenestene. Prosjektet kan også gi en økonomisk gevinst i form av større innkjøpsvolum og eventuelt samarbeid om vakt, (ferge).

Det er en utfordring for rådmannen å gi ei klar anbefaling siden Midsund kom med i prosessen først i januar i år, og ikke har deltatt i prosessen som har vart i 3 år.

Med bakgrunn i svakheter og muligheter omtalt i de utredningene og i saken, mener rådmannen at det er viktig for Midsund kommune å delta i den videre utredningen i et interkommunalt samarbeid innenfor VA - området.

Økonomiske / administrative konsekvenser:

Midsund kommune sin del av detaljutredningen er ca kr. 10.000 – 20.000.

I tillegg kommer eget arbeid.

Geir Göncz
Rådmann

Inge Rakvåg
Teknisk sjef

Vedlegg (prenta): Brev til ordføreren av 20.10.09 frå Styringsgruppa.
Høringsuttale frå Delta av 16.03.10
Rapport: VA – virksomheten i Midsund kommune
Rapport: Sluttrapport VA - samarbeid

Vedlegg (uprenta):Mappe
Særutskrift går til: Teknisk